

POSTANOWIENIE

Dnia 7 marca 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Henryk Pietrkowski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Anna Kozłowska

SSA Monika Koba

w sprawie z powództwa A. M.

przeciwko Skarbowi Państwa - Naczelnikowi Urzędu Skarbowego

P.

o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 7 marca 2013 r.,

zażalenia strony pozwanej na postanowienie o kosztach

zawarte w wyroku Sądu Okręgowego w P.

z dnia 16 grudnia 2011 r.,

1. **zmienia zaskarżone postanowienie w ten sposób, że zasądza od powoda na rzecz Skarbu Państwa - Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa kwotę 1800 zł (tysiąc osiemset złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym;**
2. **zasądza od powoda na rzecz Skarbu Państwa - Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa kwotę 300 zł (trzysta złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu zażaleniowym.**

Uzasadnienie

Zaskarżonym postanowieniem, zawartym w punkcie II wyroku z dnia 16 grudnia 2011 r. Sąd Okręgowy w P. odstąpił od obciążenia powoda A. M. kosztami postępowania apelacyjnego, wskazując, że powód działał w zaufaniu do poglądu wyrażonego przez Sąd Rejonowy – P., orzekającego w podobnym stanie faktycznym w innej sprawie, w której Sądy obu instancji podzieliły pogląd prawny prezentowany przez powoda.

W zażaleniu pozwany zarzucił naruszenie art. 98 §1 i 3 w związku z art. 99 k.p.c. przez niezasądzenie kosztów zastępstwa procesowego od strony przegrywającej oraz art. 102 k.p.c. przez przyjęcie, że działanie powoda w zaufaniu do poglądu sądu rejonowego wyrażonego w innej, niepowiązanej ze sprawą niniejszą sprawie stanowi podstawę do nieobciążania strony przegrywającej kosztami postępowania, dodatkowo z pominięciem faktu, że późniejsze orzecznictwo Sądu Najwyższego wyraźnie wskazywało, iż roszczenie powoda jest niezasadne.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie jest uzasadnione.

Powołany przez Sąd Okręgowy, jako podstawa nieobciążenia strony przegrywającej sprawę kosztami postępowania apelacyjnego, przepis art. 102 k.p.c. pozwala w przypadkach szczególnie uzasadnionych zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów lub nie obciążać jej kosztami w ogóle. Jest to przepis o charakterze wyjątkowym, wskazujący przesłanki odstąpienia od zasady ponoszenia przez stronę odpowiedzialności za wynik procesu przewidzianej w art. 98 k.p.c., zgodnie z którą strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony. Jako przepis wyjątkowy, art. 102 k.p.c. musi być wykładany ściśle, co oznacza, że jedynie rzeczywiście wyjątkowe, szczególne okoliczności pozwalają na zastosowanie w sprawie zasady słuszności i nieobciążenie strony przegrywającej kosztami procesu, gdyż obciążenie strony w takiej sytuacji kosztami godziłoby w poczucie sprawiedliwości.

Skarżący słusznie zarzuca, że okoliczności wskazane przez Sąd Okręgowy nie są okolicznościami szczególnymi ani wyjątkowymi w rozumieniu art. 102 k.p.c. i nie uzasadniają zastosowania tego przepisu. Można wprawdzie uznać, że nie jest typowa sytuacja, gdy powództwo zostaje oddalone, mimo, że w podobnym stanie faktycznym, w innej zakończonej prawomocnie sprawie, został wyrażony odmienny pogląd prawny. Niemniej, nie jest to sytuacja, w której zasady słuszności uzasadniałyby nieobciążanie powoda kosztami zastępstwa procesowego poniesionymi przez stronę przeciwną. W rozpoznawanej sprawie jest to tym bardziej nieuzasadnione, że po wydaniu korzystnych dla powoda orzeczeń przywołanych przez Sąd Okręgowy, a przed wytoczeniem powództwa w niniejszej sprawie, zostało wydane postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 grudnia 2008 r., III CZP 121/08, niepubl., w którym Sąd Najwyższy zajął stanowisko odmienne od poglądu prezentowanego przez powoda. Powód, reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika, już wnosząc powództwo powinien był zatem wziąć pod uwagę możliwość jego oddalenia.

W takich okolicznościach brak podstaw do zastosowania art. 102 k.p.c., co prowadziło do zmiany przez Sąd Najwyższy zaskarżonego postanowienia (art. 398¹⁶ w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c.) i zasądzenia od strony powodowej na rzecz pozwanego kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym na podstawie art. 98 w związku z art. 108 § 1 i art. 391 § 1 k.p.c. oraz § 6 pkt 7 w związku z § 8 pkt 8 i § 13 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu - Dz. U. nr 163, poz. 1348 ze zm.).

Ponadto na mocy art. 108 § 1 k.p.c. w związku z art. 98 § 1 i 3 k.p.c. oraz art. 394¹ § 3 w związku z art. 398²¹ i art. 391 § 1 k.p.c. i § 6 pkt 3 w związku 13 ust. 2 pkt 2 powołanego wyżej rozporządzenia orzeczono o kosztach postępowania zażaleniowego odpowiednio do wyniku sprawy w tej instancji.